

SAMEN VOOR DE PATRIJS

Zorg ervoor dat de patrijs kan gedijen en dat zal ten goede komen aan andere akkervogels. Dat bleek tijdens de voorstelling van het Partridgeproject, in het Oost-Vlaamse Boekhoute.

Een mannetjespatrijs in de natuur. Deze akkervogel heeft behoefte aan wat diversiteit in het landschap.

NATUURBEHEER

Patrick Dieleman

"Het Partridgeproject – waarvan de naam verwijst naar de Engelse naam van de patrijs – heeft niet zomaar de patrijs gekozen als doelsoort", vertelt Paul Van der Sluys van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). "De patrijs is een van onze typische akkervogels, maar door de sterke intensivering van onze landbouw staat hij zwaar onder druk. Hij is een indicator voor een ecologisch duurzaam platteland." Van der Sluys legt uit dat patrijzen het goed doen in gebieden met een grote biodiversiteit. "Verdwijnt de patrijs, dan doen ook andere akkervogels zoals geelgors en veldleeuwerik het slecht. Bovendien is daar het ecologisch evenwicht uit balans en dat heeft op zijn beurt gevolgen voor een duurzame landbouwproductie."

Europese samenwerking

Het project krijgt ondersteuning vanuit Interreg North Sea Region. De VLM engageert zich om – samen met het Agrobeheercentrum Eco², Inagro, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), de Hubertusvereniging Vlaanderen en organisaties en instellingen uit Engeland en Schotland, Nederland en Duitsland – de achteruitgang van de patrijzenpopulaties tegen te gaan en de effectiefste en duurzaamste beheermaatregelen hiervoor in kaart

Minister Schauvliege maakte tijd vrij om samen met landbouwers en projectpartners een perceel met faunavoedselgewassen te bekijken.

te brengen, uit te testen en uit te wisselen. Hiervoor werden, verspreid over Europa, tien voorbeeldgebieden van elk ongeveer 500 ha geselecteerd. In deze gebieden worden enkele percelen ingericht met patrijsvriendelijke maatregelen. In Vlaanderen zijn dat de Isabellapolder en Kapellepolder (Assenede) en de Ramskapellepolder (Nieuwpoort). Het INBO zal de ontwikkeling in die gebieden vergelijken met referentiegebieden in de omgeving, namelijk in respectievelijk Sint-Laureins en Middelkerke.

Voorbeeldgebieden

"We moeten iets doen om de afname van de akkervogelpopulatie te stoppen", stelde Francis Buner van de Britse Game & Wildlife Conservation Trust. "We verwachten tegen 2020 een groei met 20%. We willen in elk van de voorbeeldgebieden komen tot 7% habitat van hoogwaardige kwaliteit. Die gebieden moeten als voorbeeld dienen voor de andere akkerbouwers. We willen ook onderling ervaringen uitwisselen en samenwerken met jagers die in de voorbeeldgebieden de patrijzen zullen bijvoederen in de winter en hun natuurlijke vijanden onder controle houden."

Paul Van der Sluys gaf ook enkele cijfers mee: "In Ramskapelle is er 54 ha onder beheerovereenkomst. Dertien landbouwers beheren er 5 ha faunavoedselgewas, 3 ha standweide, 1 ha bufferstrook en 45 ha faunastroken (goed voor 19 km strook). Hier in Assenede gaat het over 30 ha beheerovereenkomsten bij tien landbouwers: 11 ha faunavoedselgewas en 19 ha (een lengte van 10 km). Daarnaast worden er houtkanten, hagen en knotbomenrijen onderhouden met een beheerovereenkomst." Men wil nog meer foerageergebieden. Daarnaast wil men landbouwers de kans bieden om kleine groepjes struiken aan te planten en om keverbanken aan te leggen. Dat zijn geploegde stroken die ingezaaid worden met pollenvormende grassen. Niet alleen insecten zoals loopkevers vinden er een prima leefgebied, ook patrijzen vinden er voedsel en een veilige plek om te broeden.

Experimentele beheerovereenkomsten

Voor Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege heeft het project een relatie met haar drie beleidsdomeinen. De thematiek ligt haar nauw aan het hart. Dat bleek uit het feit dat ze de voorbereide

toespraak achterwege liet en voor de vuist weg sprak. Ze legde de parallel met een soortgelijk soortenbeschermingsprogramma voor de hamster, dat onlangs de actualiteit haalde: "Net als de hamster in die projecten symbool staat voor de biodiversiteit, is dat hier zo met de patrijs. Dit project is symbolisch voor het beleid dat ik voorsta. Sommigen laten uitschijnen dat de oorzaak van problemen in de open ruimte bij de landbouw ligt, maar ik ben ervan overtuigd dat we de landbouw nodig hebben om die problemen op te lossen." Ze gaf nog aan dat het project werkt met experimentele beheerovereenkomsten. "We zullen de resultaten gebruiken om de bestaande beheerovereenkomsten bij te stellen en ze eventueel breder opentrekken. We bekijken momenteel de accenten voor het GLB na 2020. Uit de monitoring blijkt dat de landbouwers de vergroening goed naleven. De expertise die hier opgebouwd wordt, nemen we ook mee in die discussie."

Het veld in

Nadien trokken we het veld in. Catherine Vanden Busche van de VLM toonde ons eerst een perceel waar tarwe bleef staan als voedsel voor de akkervogels. Daarnaast lag een deels gemaaid grasveld, om enerzijds schuil- en nestmogelijkheden en anderzijds foerageergebied te creëren. De publiekstrekker was een perceel met onder meer zonnebloemen, boekweit, vlas, luzerne, haver, rogge, triticale, grote kaardenbol en honingklaver. Dit 'Göttingermengsel' werd ontwikkeld door wetenschappers van de gelijknamige universiteit en werd verder verfijnd in Duitsland. Landbouwer Tom Gillis zaaide het eind mei in, in plaats van de tarwe die er stond. Hij vertelde dat de vergoeding hem dit jaar meer opbrengt dan tarwe en dat je soepel kunt in- en uitstappen. Dat laatste is een belangrijke meerwaarde. Frank Stubbe, die voor de VLM het project ontwikkelde, reageerde daarop dat die soepelheid eigen is aan experimentele beheerovereenkomsten. "Eigenlijk is dit de R&D van de Vlaamse overheid. Monitoren is hier heel belangrijk. Volgend jaar maaien we een deel van het perceel; de andere helft laten we onaangeroerd. We gaan ook monitoren of bepaalde onkruiden sterker ontwikkelen dan de gewenste vegetatie."

Akkerbouwer Tom Gillis (links) in gesprek met de minister en met Sven Defrijn en Korneel Verslyppe (rechts) van het Agrobeheercentrum Eco².

Tom Gillis werd bijgestaan door Korneel Verslyppe van het Agrobeheercentrum Eco² en door de bedrijfsplanner van VLM. Korneel vertelt dat er al enkele jaren een agrobeheergroep actief is in het gebied. "Naar aanleiding van het project gaan we de werking uitbreiden. We richten ons binnen dit project op het adviseren, vormen en informeren van de landbouwers." Eco² zal ook klankbordgroepmomenten organiseren, waar plaatselijke landbouwers, jagers en andere actoren zoals het Regionaal Landschap en gemeentebesturen input kunnen leveren voor het project.

Opvallend was dat heel wat landbouwers en jagers uit de omgeving interesse toonden voor het initiatief. Projecten uitwerken aan je bureau is vrij eenvoudig, maar ze krijgen slechts kans op slagen wanneer ze (hier ook letterlijk) in het veld gedragen worden. ■